

Tarpinių pasėlių nauda

Įsigaliojus naujiems žalinimo reikalavimams, gauti išmokas už tokius pasėlius tapo šiek tiek sunkiau. Draudimas naudoti pesticidus žalinimui skirtų augalų pasėliuose pasunkino žirnių ir pupų auginimą, todėl tenka imtis alternatyvų. Tarpiniai pasėliai – viena iš puikiai tam tinkamų priemonių.

Tarpiniai augalai gali būti auginami kaip įsėlis ar posėlis. Yra įvairiausių augalų, tinkamų auginti kaip tarpiniai pasėliai, ir būdų juos įsėti. Vienas iš mažiausiai darbo sąnaudų reikalaujančių būdų yra sėklų išbėrimas trąšų barstytuvu. Juo puikiausiai galime įsėti garstyčias (apie 25 kg/ha sėklos norma), ridikus (12–14 kg/ha) ar dobilus (apie 15 kg/ha sėklos norma).

Svarbiausia sąlyga, kad sėklos sudygtų – drėgmė. Dirva turėtų būti pakankamai drėgna (pvz., po lietaus). Jeigu dirvos paviršius sausas ir lietaus nenumatoma artimiausiu metu – geriau tokiu būdu nesinaudoti, nes sėkloms nesudygus jos užters dirvą ir vėliau taps nepageidaujamais būsimų pasėlių augalais (piktžolėmis).

Sėklas išberti trąšų barstytuvu yra patogiau dar ir dėl to, kad jas lengvai galime įterpti į augantį pasėlį, nereikia ruošti dirvos, vienu važiavimu paskleidžiama dideliame plote.

Svarbus įsėjimo laikas

Labai svarbu numatyti tinkamą įsėjimo laiką. Jeigu palankios sąlygos, garstyčių ar ridikų sėklos ims dygti greičiau negu per savaitę, o per dvi tris savaites jau gerokai užtelės. Todėl, išbėrus sėklas į pagrindinių augalų pasėlį per anksti, jie gali peraugti ir sunkinti derliaus nuėmimą. Minėti augalai geriausiai tinka įsėti į ja-

Baltosios garstyčios per vasarinių kviečių pjūtį

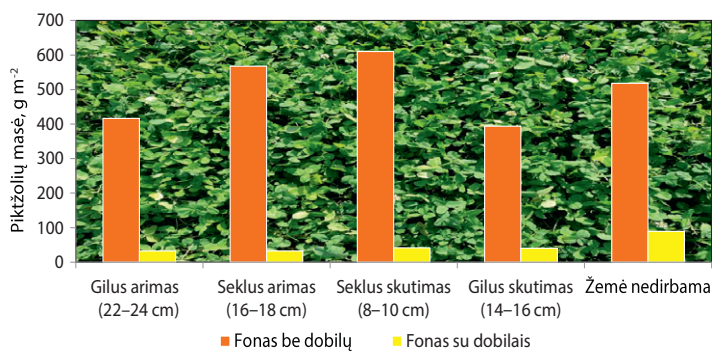
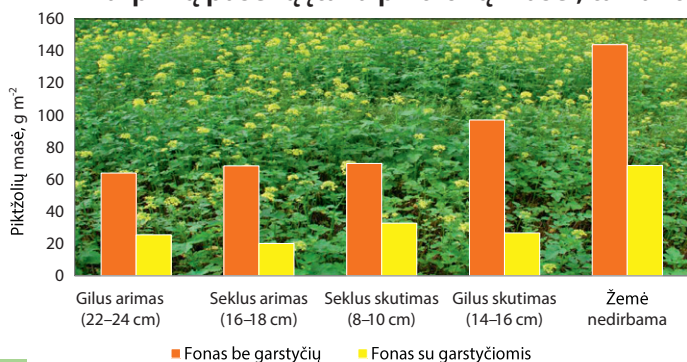
Baltieji dobilai įsėti trąšų barstomąja žieminių rapsų vegetacijos pradžioje

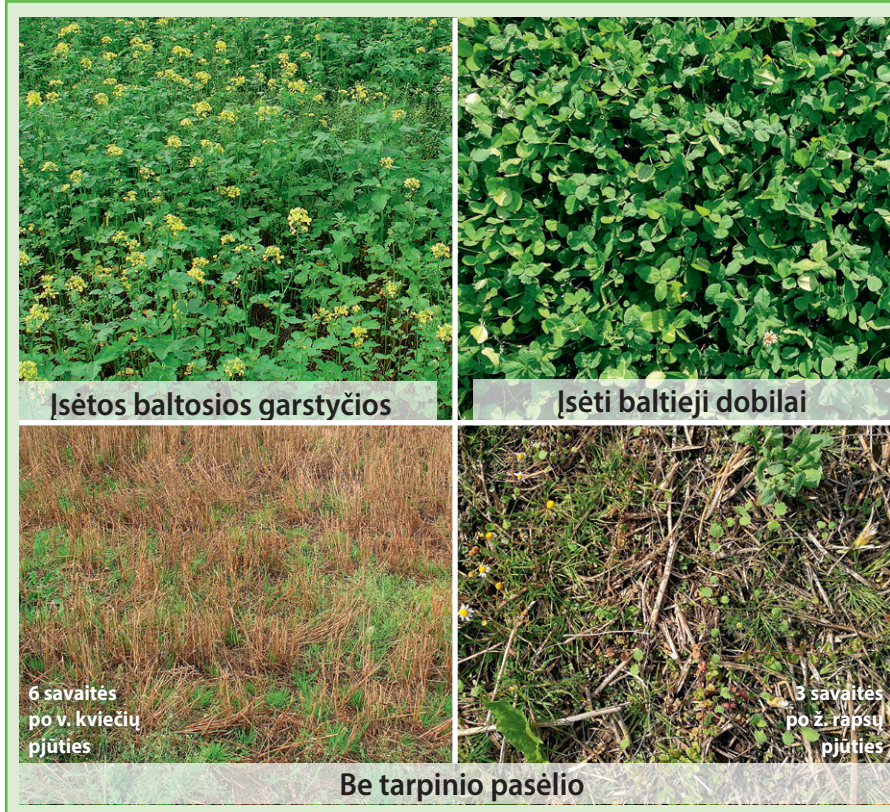
Be tarpinio pasėlio

Laukas praėjus 3 savaitėms po žieminių rapsų pjūties

Tarpinių pasėlių įtaka piktžolių masei, taikant skirtingą žemės dirbimą

Tiesioginės sėjos laukeliai po vasarinių kviečių ir žieminių rapsų pjūties

vus likus maždaug 2 savaitėms iki derliaus nuėmimo (vaškinės brandos tarpsniu).

Žieminių rapsų pasėlis puikiausiai dera su baltųjų dobilų įsėliu. Pastaruošius reikėtų įsėti (išberti trąšų barstytuvu) anksti pavasarį, žieminių rapsų vegetacijos pradžioje, kai dirva šlapoka. Geriausia tai daryti ryte, kol dirva dar būna pašalus, o įdienes atšyla. Taip ant paviršiaus išbertos dobilų sėklos šiek tiek įsiskverbia į dirvą ir puikiai sudygs per maždaug 2 savaites.

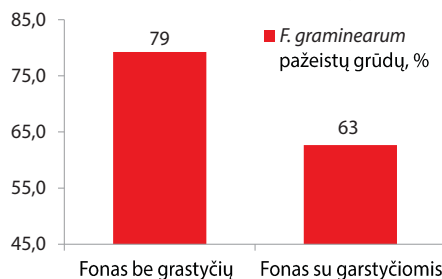
Baltieji dobilai nėra reiklūs saulės šviesai, todėl kuo puikiausiai auga rapsų šešėlyje. Netrukus po rapsų nukūlimo jie jau sudaro tankią dangą, stelbiančią piktžolių augimą.

Stelbia piktžoles ir ne tik

LAMMC Žemdirbystės institute Dotnuvoje atliktų tyrimų duomenimis, baltųjų garstyčių, kaip tarpinio pasėlio, auginimas sumažino piktžolių masę nuo 2 iki 3,5 karto, o baltieji dobilai – nuo 6 iki 18 kartų, priklausomai nuo taikomos žemės dirbimo technologijos.

Ypač tai aktualu ūkiuose, kuriuose taikomos bearimės žemės dirbimo technologijos, nes tarpiniai pasėliai stabdo piktžolių plitimą ir dauginimąsi po derliaus nuėmimo. Be to, tai puiki „biologinio žemės dirbimo“ priemonė, nes jų

Baltųjų garstyčių įtaka vasarinių miežių grūdų užterštumui *Fusarium graminearum* grybais

šaknys skverbiasi gilyn ir purena dirvą. Tarpiniai pasėliai sukaupia daug organinių medžiagų ir jomis papildo dirvą bei gerina dirvos struktūringumą.

Pirminiai tyrimų rezultatai parodė, kad vasarinių miežių, augintų po baltųjų garstyčių (kaip tarpinio pasėlio), grūdų užterštumas *Fusarium graminearum* grybais buvo 20 procentų mažesnis, palyginti su miežiais, augintais be tarpinio priešėlio.

Tarpinių pasėlių nauda gana akivaizdi – juolab kad už tokius pasėlius dar gali būti gaunamos išmokos pagal žalinimo programą.

Dr. Gražina KADŽIENĖ,
dr. Skaidrė SUPRONIENĖ,
dr. Ona AUŠKALNIENĖ
LAMMC Žemdirbystės institutas
Autorių nuotr.